

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Коломощ Т.О.
05 вересня 2023 р.

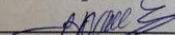
ТРУДОВІ СПОРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
очної (денної) та заочної (дистанційної) форми здобуття освіти
спеціальності 081 Право
освітньо-професійна програма «Право»

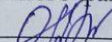
Укладач: Омелянчик Сергій Володимирович, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри конституційного та адміністративного права

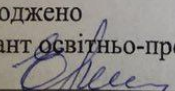
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри конституційного
та адміністративного права
Протокол №1 від 04 вересня 2023 р.
Завідувач кафедри конституційного
та адміністративного права

 В.К. Колпаков

Ухвалено науково-методичною радою
юридичного факультету

Протокол №1 від 05 вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради
юридичного факультету

 О.О. Щипанова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
 Д.О. Єрмоленко

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 0304 «Право»	Нормативна	
Контрольних модулів – 2	Напрямок підготовки: 6.03040101 «Правознавство»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: тези, реферати		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 54		Семестр	
		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр права	Лекції	
		10 год.	6 год.
		Семінарські	
		10 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		16 год.	22 год.
		Індивідуальні завдання: 18 год.	
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 / 1

для заочної форми навчання – 1 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Трудові спори” – вивчити основні положення дисципліни, які виникають у процесі здійснення праці та захисту порушеного права працівників та осіб трудові права, яких порушено, а також підвищити рівень їх правових знань, правосвідомості та правової культури.

Завдання дисципліни “Трудові спори”:

1. реалізувати зміст освіти відповідно до освітньо-професійної програми підготовки правознавців;
2. сприяти формуванню освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до опанування наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у сфері трудового законодавства України;
3. дати студентам систему знань, які допоможуть формуванню правничого світогляду і правосвідомості особистості, виробленню юридичного мислення;
4. регулювання безпосередньо трудових відносин усіх працівників;
5. регулювання відносин, тісно пов'язаних із безпосередньо трудовими відносинами;
6. забезпечення високого рівня умов праці;
7. використовувати узагальнення та понятійний апарат, розроблені теорією держави і права, трудовим правом, застосовувати на практиці здобуті теоретичні правничі знання та навички самостійної роботи, що сприяє безперервному поглибленню й оновленню правових знань, сформує у слухачів навички наукової праці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

1. специфіку предмета та основні джерела трудового права, їх структуру;
2. види суб'єктів трудового права та їх правовий статус;
3. законодавство, яке регулює трудові відносини;
4. практику застосування цього законодавства.

вміти:

1. аналізувати зміст нормативних актів трудового законодавства України та роз'яснювати їх зміст іншим;
2. логічно (послідовно, з виділенням головного, доказово) викладати правничий матеріал із застосуванням знань різних джерел права;
3. аналізувати правові акти та інші документи за допомогою різних наукових методів;
4. застосовувати правові знання з трудового права для оцінювання юридичних фактів, обґрунтовувати їх правову оцінку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальна характеристика трудових спорів. Розгляд трудових спорів.

1. Спори щодо поновлення на роботі та зміну формулювання причин звільнення.
2. Спори про переведення на іншу роботу.
3. Загальна характеристика трудових спорів.
4. Розгляд трудових спорів у комісії з трудових спорів.
5. Розгляд трудових спорів у судовому порядку.

Змістовий модуль II. Особливості вирішення окремих видів трудових спорів

6. Спори про матеріальну відповідальність сторін трудового договору.
7. Спори про визнання необґрунтованим дисциплінарного стягнення.
8. Спори щодо виплати заробітної плати, гарантій і компенсацій.
9. Спори щодо застосування законодавства про робочий час і час відпочинку.
10. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Загальна характеристика трудових спорів. Розгляд трудових спорів												
Тема 1. Загальна характеристика трудових спорів.	4	2	-		1	1	4	2	-		2	1
Тема 2. Розгляд трудових спорів у комісії з трудових спорів.	5	-	2		1	2	5	-	2		2	2
Тема 3. Розгляд трудових спорів у судовому порядку.	6	2	-		2	2	6	2	-		2	2
Тема 4. Спори щодо поновлення на роботі та зміну формулювання причин звільнення.	6	-	2		2	2	6	-	2		2	2
Тема 5. Спори про переведення на іншу роботу.	5	-	2		1	2	3	-	-		2	2
Разом за змістовим модулем 1	26	4	6		7	9	27	4	4		10	9

Змістовий модуль 2.												
Особливості вирішення окремих видів трудових спорів												
Тема 6. Спори щодо виплати заробітної плати, гарантій і компенсацій	4	2	-		1	1	5	2	-		2	1
Тема 7. Спори щодо застосування законодавства про робочий час і час відпочинку	6	-	2		2	2	7	-	2		2	2
Тема 8. Спори про матеріальну відповідальність сторін трудового договору	6	2	-		2	2	4	-	-		2	2
Тема 9. Спори про визнання необґрунтованим дисциплінарного стягнення	6	2	-		2	2	4	-	-		4	2
Тема 10. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)	6	-	2		2	2	7	-	2		2	2
Разом за змістовим модулем 2	28	6	4		9	9	27	2	4		12	9
Усього годин	54	10	10		16	18	54	6	8		22	18

5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальна характеристика трудових спорів	2	2
2	Розгляд трудових спорів у судовому порядку	2	2
3	Спори щодо виплати заробітної плати, гарантій і компенсацій	2	2
4	Спори про матеріальну відповідальність сторін трудового договору	2	
5	Спори про визнання необґрунтованим дисциплінарного стягнення	2	
	ВСЬОГО	10	6

6. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Розгляд трудових спорів у комісії з трудових спорів	2	2
2	Спори щодо поновлення на роботі та зміну формулювання причин	2	2

	звільнення		
3	Спори про переведення на іншу роботу	2	
4	Спори щодо застосування законодавства про робочий час і час відпочинку	2	2
5	Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)	2	2
	ВСЬОГО	10	8

7. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальна характеристика трудових спорів	1	2
2	Розгляд трудових спорів у комісії з трудових спорів	1	2
3	Розгляд трудових спорів у судовому порядку	2	2
4	Спори щодо поновлення на роботі та зміну формулювання причин звільнення	2	2
5	Спори про переведення на іншу роботу	1	2
6	Спори щодо виплати заробітної плати, гарантій і компенсацій	1	2
7	Спори щодо застосування законодавства про робочий час і час відпочинку	2	2
8	Спори про матеріальну відповідальність сторін трудового договору	1	2
9	Спори про визнання необґрунтованим дисциплінарного стягнення	2	4
10	Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)	2	2
	ВСЬОГО	16	22

8. Індивідуальні завдання

Написання реферативних матеріалів та тез на одну з тем:

1. Судовий захист трудових прав та інтересів громадян.
2. Практика вирішення індивідуальних трудових спорів.
3. Судове тлумачення трудових норм.
4. Вирішення трудових спорів: зарубіжний досвід.
5. Правова природа та компетенція КТС відповідно до законодавства Російської Федерації та республіки Беларусь.
6. Порядок розгляду в КТС справ за спорами, що виникають з трудових правовідносин.
7. Поліпшення механізму розгляду індивідуальних трудових спорів
8. Практика розгляду судами трудових спорів щодо відшкодування моральної шкоди, заподіяної працівнику.
9. Практика розгляду судами трудових спорів щодо дискримінації у реалізації права на працю.
10. Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладанням, зміною та припиненням трудового договору.

11. Релігійна організація як суб'єкт трудового права: захист прав її працівників.
12. Розгляд судами справ за трудовими спорами, що впливають з трудових правовідносин.
13. Судовий захист трудових прав громадян.

**Конспекти тем для самостійної розробки з дисципліни
«Трудові спори»**

1. Трудові спори щодо затримки видачі трудової книжки працівника з вини роботодавця.
2. Трудові спори щодо переведення на іншу роботу неповнолітніх, жінок, інвалідів.
3. Предмет доведення та докази у трудових спорах щодо переведення на іншу роботу.
4. Предмет доведення та докази у трудових спорах щодо зміни істотних умов праці.
5. Трудові спори щодо грошових вимог.
6. Трудові спори щодо робочого часу та часу відпочинку іноземних громадян.
7. Трудові спори щодо надання відпусток та практика їх розгляду та розв'язання.
8. Судова практика в справах про відшкодування шкоди, заподіяної працівниками підприємствам, установам, організаціям.
9. Практика розгляду судами трудових спорів щодо відшкодування моральної шкоди працівникові.
10. Трудові спори щодо дисциплінарних звільнень працівників.
11. Судова практика розгляду трудових спорів з питань застосування дисциплінарних стягнень.
12. Трудовий арбітраж - як один із способів вирішення колективного трудового спору.
13. Служба посередництва і примирення - як один із способів вирішення колективного трудового спору.
14. Страйк, правові наслідки законного і незаконного страйку.

Складення схем на одну з тем:

1. Трудові спори щодо дисциплінарних звільнень працівників.
2. Трудові спори про поновлення на роботі працівників, звільнених на підставі п. п. 2, 5, 6 ст. 40 КЗпП України.
3. Трудові спори про поновлення на роботі працівників, звільнених на підставі п. 7 ст. 40 КЗпП України.
4. Трудові спори про поновлення на роботі працівників, звільнених на підставі п. 1, 2, 3 ст. 41 КЗпП України

5. Судова практика розгляду трудових спорів з питань застосування дисциплінарних стягнень.
6. Трудовий арбітраж - як один із способів вирішення колективного трудового спору.
7. Служба посередництва і примирення - як один із способів вирішення колективного трудового спору.
8. Страйк, правові наслідки законного і незаконного страйку

9. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Трудові спори» використовуються такі методи навчання:

1) Класичні та інноваційні до яких можна віднести такі як: «мозковий штурм», експрес-дискусія, використання лекційних плакатів, схем та інших наочних засобів (діапроекторів, дошки), коротких демонстрацій, рольових ігор, робота в малих групах, тренувальні завдання;

2) Інформаційні (тобто методи навчання в яких використовуються інформаційні технології та інтернет-ресурси) до них належать: наукові, навчальні, навчально-методичні, довідкові, демонстраційні матеріали, нормативні документи, розміщені і Інтернеті, а також електронні періодичні видання, електронні бібліотеки, бази даних, довідкові ресурси, освітні сайти, програмні продукти.

3) Проблемне навчання – це спосіб залучення студентів до процесу активної розумової діяльності шляхом вирішення завдань, що пов'язані із засвоєнням змісту курсу.

4) Групове навчання (групові технології). В груповій технології можна виділити групову роботу (на принципах диференціації) та між групову (кожна група має своє завдання для досягнення загальної мети).

5) Індивідуальне навчання – залучення студентів до процесу науково-дослідницької діяльності шляхом підготовки до написання конкурсних наукових робіт, наукових статей, творів-есе за заданою тематикою та ін..

6) Інформаційно-комунікативні технології полягають у підготовці студентів до участі у виступах на наукових та науково-практичних конференціях та інших заходах із застосуванням публічних виступів.

10. Методи контролю

Модульне навчання – навчання засноване на диференціації навчального матеріалу з метою виокремлення модулів та поетапного їх засвоєння. Основне призначення модульно-рейтингової системи – забезпечення належного поточного контролю роботи студента на протязі всього терміну вивчення курсу «Трудові спори» та надати об'єктивну інформацію про його успішність

Норми організації та проведення рейтинг-контролю з дисципліни «Трудові спори» включають наступні методи контролю:

1. Вхідний рейтинг-контроль. Здійснюється перед початком вивчення дисципліни «Трудові спори» і полягає у тестуванні, спрямованому на встановленні рівня залишкових знань з дисциплін: «Трудове право», «Цивільний процес» та інших суміжних дисциплін.
2. Поточний рейтинг-контроль здійснюється без спеціального переривання занять у формі виконання практичних робіт, оцінки виступів на семінарських заняттях, контрольних робіт, індивідуальних, типових і творчих завдань, звітів, рефератів тощо.
3. Рубіжний (проміжний) рейтинг-контроль являє самостійну форму контролю в структурі базового модуля. Проводиться наприкінці вивчення базового модуля.
4. Підсумковий рейтинг-контроль є формою контролю в рамках підсумкового модуля і передбачає надання часу на самостійну підготовку, включає загальні питання з дисципліни і спрямований на визначення загально дисциплінарного рівня знань. Проводиться у формі заліку з дисципліни «Трудові спори».
5. Добір балів – це перевірка знань студентів, що бажають відпрацювати пропущені заняття (з поважної причини) чи підвищити рейтинг.

Перелік запитань для контролю з кожного модуля і дисципліни в цілому

1. Поняття, предмет та класифікація трудових спорів.
2. Причини виникнення трудових спорів.
3. Нормативно-правові акти, які регулюють вирішення трудових спорів.
4. Правовідносини, які виникають при вирішенні трудових спорів.
5. Принципи розгляду індивідуальних трудових спорів.
6. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів у КТС (комісіях з трудових спорів).
7. Компетенція КТС у розгляді трудових спорів.
8. Строки звернення до КТС.
9. Вимоги законодавства про працю до рішень КТС.
10. Оскарження рішення КТС.
11. Терміни і порядок виконання рішення КТС.
12. Індивідуальні трудові спори, що розглядаються в місцевих судах (ст. 231 КЗпП).
13. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові у судах.
14. Строки звернення до місцевого суду за вирішенням трудових спорів.
15. Особливості розгляду окремих категорій справ: справи про поновлення на роботі; спори про оплату праці; спори про матеріальну відповідальність сторін трудового договору.
16. Обмеження повернення виконання рішень щодо трудових спорів.
17. Особливості судового розгляду справ про поновлення на роботі, які визначаються законодавством про працю.
18. Основні підстави припинення трудового договору.
19. Додаткові підстави припинення трудового договору.
20. Порядок звільнення працівника за законодавством про працю.
21. Вимоги цивільно-процесуального законодавства щодо оформлення

позовної заяви.

22. Особливості судового розгляду справ про переведення на іншу роботу працівників.

23. Особливості судового розгляду справ про переміщення на інше робоче місце працівників.

24. Особливості судового розгляду справ при зміні істотних умов праці працівників.

25. Особливості судового розгляду справ щодо виплати заробітної плати.

26. Поняття заробітної плати (основна, додаткова, мінімальна заробітна плата; інші заохочувальні та компенсаційні виплати).

27. Види регулювання заробітної плати.

28. Державні гарантії у сфері оплати праці.

29. Правила та порядок обчислення середньої заробітної плати.

30. Строки розрахунку при звільненні. Індексація заробітної плати. Компенсації втрати частини доходів громадян.

31. Охорона заробітної плати (своєчасна виплата заробітної плати, обмеження розміру утримань з заробітної плати; заборона обмеження працівника вільно розпоряджатися своєю заробітною платою; про захист прав працівників у разі банкрутства підприємства).

32. Поняття і види часу відпочинку.

33. Право працівника на відпустку і гарантії його реалізації. Види відпусток.

34. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Перенесення щорічних відпусток.

35. Грошова компенсація за невикористану щорічну відпустку.

36. Щорічна відпустка з наступним звільненням.

37. Відпустка без збереження заробітної плати.

38. Поняття робочого часу.

39. Види робочого часу.

40. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення.

41. Надурочні роботи і порядок залучення до них.

42. Поняття, значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

43. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників її відмінності від цивільно – правової відповідальності.

44. Відшкодування збитків заподіяних працівнику при виконанні трудових обов'язків.

45. Поняття терміну “моральна шкода”.

46. Покладання матеріальної відповідальності на службову особу, винну в незаконному звільненні або переведенні працівника.

47. Поняття значення дисципліни праці за сучасних умов. Методи забезпечення дисципліни праці.

48. Поняття і види дисциплінарної відповідальності працівників.

49. Поняття дисциплінарного проступку.

50. Підстави і умови дисциплінарної відповідальності працівників. Порядок застосування дисциплінарних стягнень.

51. Оскарження дисциплінарного стягнення.

52. Додаткові заходи впливу на порушників трудової дисципліни та їх застосування.

53. Поняття і види колективних трудових спорів.

54. Сторони колективного трудового спору.

55. Порядок вирішення колективного трудового спору: примирливою комісією; за участю посередника; у трудовому арбітражі; повноваження національної служби посередництва і примирення.

56. Право на страйк і його реалізація: рішення про оголошення страйку; керівництво страйком; рішення про визнання страйку незаконним; правові наслідки участі працівників у страйку..

11. Розподіл балів, які отримують студенти Розподіл балів, які отримують студенти в 2-му семестрі

Поточний контроль знань												Інд. завд.	Залік	Сума
Контрольний модуль 1						Контрольний модуль 2								
Змістовий модуль 1														
Т. 1.	Т. 2.	Т. 3.	Т. 4.	Т. 5.	М/к	Т. 6	Т. 7.	Т. 8	Т. 9	Т. 10	М/к			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
30						30						20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати студент за всі модулі дисципліни і екзамен, дорівнює 100 балам.

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

- **5 - 4 бали** виставляються студенту тоді, коли всі завдання виконані правильно, у відповідності до вимог;
- **3 бали** виставляються студенту тоді, коли він виявляє розуміння основних понять, положень і фактів, проте завдання виконані не в повному обсязі або містять помилки;
- **2 бали** виставляється студенту тоді, коли домашня підготовка та завдання виконані частково.
- **1 бал** виставляється студенту тоді, коли домашня підготовка та завдання виконані на низькому рівні.

Бальна система застосовується для стимулювання активності студентів (максимально 4 бали).

Ця система балів вводиться з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи по вивченню теоретичного матеріалу, передбаченого даною дисципліною.

Студент виконує модульну контрольну роботу, яка оцінюється - **максимум 5 балів.**

Модульний контроль складається з тестових завдань:

- 1.100 - 90% правильних відповідей – 5 балів.**
- 2.80 - 70% правильних відповідей – 4 бали.**
- 3.60 - 50% правильних відповідей – 3 бали.**
- 4.40 - 30% правильних відповідей – 2 бали.**
- 5.20% правильних відповідей – 1 бал.**

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом індивідуального завдання (20 балів)

1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу - **максимально 4 бали.**
2. Повнота розкриття питання - **максимально 4 бали.**
3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки - **максимально 3 бали.**
4. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел - **1 бал.**
5. Правильність оформлення роботи - **максимально 2 бали.**
6. Захист виконаного індивідуального завдання - **максимально 4 бали:**
  - 4 бали** – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
  - 3 бали** – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
  - 2 бали** – відповідь повна, студент допускає помилки в основних питаннях;
  - 1 бал** – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.
7. Виконання роботи на електронному носії **максимально 3 бали:**
  - 3 бали** – презентація роботи;
  - 2 бали** – електронний варіант тексту з рисунками та таблицями;

1 бал – рукописний варіант роботи.

12. Методичне забезпечення

1. Біленко В.А. Трудові спори: Навчальна програма курсу. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 10 с.
2. Методичне забезпечення семінарських занять з дисципліни «Трудові спори» для студентів бакалаврів спеціальності «Правознавство» / укл. к.ю.н., доцент Біленко В.А. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 28 с.
3. Методичні матеріали для забезпечення індивідуальної та самостійної роботи студентів з дисципліни «Трудові спори» / укл. к.ю.н., доцент Біленко В.А. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 14 с.
4. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів заочної форми навчання з дисципліни «Трудові спори» / укл. к.ю.н., доцент Біленко В.А. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 14 с.
5. Методичні розробки інноваційних технологій з дисципліни «Трудові спори» / укл. к.ю.н., доцент Біленко В.А. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 11 с.

13. Рекомендована література

Нормативна

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // www.rada.gov.ua.
2. Кодекс законів про працю України Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII зі змінами від 16.10.2012 на підставі закону № 5462-VI <http://zakon4.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про колективні договори і угоди» Верховна Рада України; Закон від 01.07.1993 № 3356-XII зі змінами від 09.12.2012 № 5462-17 <http://zakon4.rada.gov.ua>
4. Закон України від 3.03.1998 р. № 137/98-ВР «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». Зі змінами від 07.11.2012, підстава 5458-17 <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Колективні трудові спори. Страйк, як спосіб вирішення колективного трудового спору (конфлікту) Мін'юст України; Роз'яснення від 11.01.2011 <http://zakon4.rada.gov.ua>
6. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України щодо офіційного тлумачення положень статті 2, абзацу четвертого частини першої статті 3 Закону України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)", справа N 1-38/2009, 24 грудня 2009 року, N 35-рп/2009 <http://zakon4.rada.gov.ua>
7. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Стріхаря Володимира Васильовича щодо офіційного тлумачення положень статті 233 Кодексу законів про працю України у взаємозв'язку з положеннями статей 117, 237¹ цього кодексу Справа № 1-5/2012 від 22.02.2012, № 4-рп/2012 <http://zakon4.rada.gov.ua>

8. Указ президента України «Про утворення Національної служби посередництва і примирення» № 1258/98, редакція із змінами від 24.04.2007, підстава 291/2007 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1258/98>
9. Колективні трудові спори. Страйк, як спосіб вирішення колективного трудового спору (конфлікту). Мін'юст України; Роз'яснення від 11.01.2011 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0010323-11>
10. Про практику застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996р. № 9. // Юридичний вісник України. – 1996. - № 48.
11. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992р. № 9 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Верховного Суду України від 1 квітня 1994 року. №4, від 26 жовтня 1995року № 18, від 25 травня 1998р № 15) // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних та цивільних справах . - К. , 1995. – С.373., Вісник Верховного Суду України. – 1998. - № 3.
12. Про практику застосування судами законодавства про оплату праці: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 року № 13 // Право і практика. – 2001. – червень. - № 18. – С.107 – 118.
13. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової шкоди): Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995року № 4 (зі змінами і доповненнями, внесеними Постановою Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 2001 року №5) // Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України. К. – 1999. – № 4. – С. 25-31.
14. Положення “Про порядок проведення примирних процедур по вирішенню колективних трудових спорів (конфліктів)» : Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 24 квітня 2001 року № 92 // Бюлетень НСПП. – 2001. - № 1. – С. 21-51.
15. Положення “Про примирну комісію”: Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 4 травня 1999 року №36 // Бюлетень НСПП. – 2001. - № 3. – С.18 – 20.
16. Положення “Про трудовий арбітраж”: Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 4 травня 1999 року №37 (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Національної служби посередництва і примирення від 31 січня 2002 року. №55 . // Бюлетень НСПП. – 2002. - №4. – С.11 -13.
17. Положення “Про посередника” : Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 11 листопада 1999 року № 106 // Комп'ютерна правова система: Нормативні акти України.
18. Положення “Про порядок підготовки і прийняття рішення Національної служби посередництва і примирення по суті колективного трудового спору (конфлікту) у разі звернення сторін колективного трудового спору (конфлікту) щодо сприяння у його вирішенні”: Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 5 червня 2000 року № 42 // Бюлетень НСПП. – 2001. - № 6. – С. 48-49.
19. Положення “Про порядок підготовки рекомендацій національної служби посередництва і примирення центральним або місцевим органом виконавчої

влади, органом місцевого самоврядування у випадках, якщо у вимогах найманих працівників містяться питання, вирішення яких відповідно до законодавства віднесено до їх компетенції”: Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 11 квітня 2000 року № 31 // Бюлетень НСПП. – 2001. - № 6. – С.77-78.

20. Інструкція “Про порядок підготовки та подання до суду заяви про вирішення колективного трудового спору (конфлікту)” : Затверджене наказом Національної служби посередництва і примирення від 16 листопада 2000 року № 96. // Комп’ютерна правова система: Нормативні акти України

Основна

1. Венедиктов В.С. Трудове право України. – Харьков: Консум, 2004. – 304с.
2. Венедиктов В.С. Трудове право України: Підручники, навчальні посібники. - К.: Істина, 2008 рік. - 384 с.
2. Венедиктов В. С. Конспект лекцій по трудовому праву України: Учеб. пособие для высших учебных заведений. – Харьков: Консум, 1998. –140с.
3. Людина і праця: Довідник з правових питань / Уклад. І. П. Козінцев, Л.А. Савенко. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 336 с.
4. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю: У 2 т. – Сімферополь: Таврида, 1998. – Т. 1. – 896с.
5. Прокопенко В.І. Трудове право України: Підруч. – Харків: Консум, 1998. –480с.
6. Трудове право України: Навч. посібник для студ. юрид. спеціальностей вищих навчальних закладів / Пилипенко П.Д., Бурак В.Я., Козак З.Я. та ін.; За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – 536 с.
7. Основи трудового права України: Курс лекцій / За ред. доктора юридичних наук, професора П.Д. Пилипенка. – 3-тє вид., виправл. і доп. – Львів: “Магнолія плюс”, 2004. – 238с.
8. Бойко М.Д. Трудове право України : Навчальний посібник. Курс лекцій.: “Олан”, 2002. – 335с.
9. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. – К.: Вікар, 2003. – 752с.
10. Прокопенко В. І. Практикум з трудового права України: Навч. посіб. – Харків: Консум, 1999.
11. Российское трудовое право: Учебник для вузов / Под. ред. А.Д.Зайкина - М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – 415с.
12. Стичинський Б. С., Зуб І.В., Ротань В, Г. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. – К.: А. С. К., 2000.
13. Трудове право України: Курс лекцій / За ред. П. Д. Пилипенка. – Львів: Вільна Україна, 1996. – 160 с.

Додаткова

1. Адріанов К. До питання про юрисдикцію Європейського суду з прав людини // Право України. – 2000. – № 8.
2. Антонович М. Конвенція про захист прав людини і основних свобод у судах європейських держав та перспективи її застосування в Україні // Право України. – 2000. – № 8.

3. Баклан О. Контрольно-наглядова діяльність у сфері охорони праці: окремі питання // Право України. – 2000. – № 10.
4. Бородін М. Конституційне право громадянина за зверненням до суду за захистом своїх прав // Право України. – 2000. – № 8.
5. Голощапов С.А. Понятие, виды, причины, подведомственность трудовых споров. – М.: ВЮЗИ, 1984. – Ч. 1.
6. Головина С.Ю. Рассмотрение судами дел по спорам, возникшим из трудовых правоотношений // Арбитражный и гражданский процесс. – 2000. - №4. – С.2-10.
7. Гончарова Г. Плюралізм профспілок і трудові відносини: вирішення питань на практиці // Право України. – 1999. – № 10.
8. Гончарова Г., Жернаков В. Сфера укладання колективного договору // Право України. – 2000. – № 8.
9. Давиденко Г. Зміни порядку розгляду індивідуальних трудових спорів // Право України. – 1992. – № 7.
10. Давиденко Г.І. Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладанням, зміною і припиненням трудового договору // Вісн. Верховного Суду України. – 1997. – № 3.
11. Єрмоменко В, Призначення на посаду: актуальні питання теорії і практики // Право України. – 2000. – № 6.
12. Жернаков В. В. Сфера дії трудового права: історичні та методологічні аспекти. Правова держава. – К.: Ін Юре, 1998. – Вип. 9.
13. Жернаков В. Правове регулювання праці: співвідношення трудового і цивільного права // Право України. – 2000. – № 7.
14. Запара С.І. Генезис юридичного змісту поняття « колективні трудові спори (конфлікти) » // Право України. – 2003. - № 8. – С. 110-113.
15. Запара С.І. Правовий аналіз профспілок в аспекті вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) // Право і безпека. – 2003. - №4. – С. 110-113.

14. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: [режим доступу] <http://portal.rada.gov.ua>
2. Законодавство України: [режим доступу] <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
3. Конституція України: [режим доступу] <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
4. Офіційний сайт Президента України: [режим доступу] <http://www.president.gov.ua>
5. Офіційний портал Кабінету міністрів України: [режим доступу] <http://www.kmu.gov.ua>
6. Всеукраїнський юридичний портал: [режим доступу] <http://jurconsult.net.ua>
7. Національна бібліотека ім. Вернадського: [режим доступу] <http://www.nbuv.gov.ua>